

RASTLINSTVO

Rastlinstvo ali vegetacija: najvidnejši del geosfere. Delimo ga na naravno in kulturno rastlinstvo ali vegetacijo.

Naravno rastlinstvo: je rastlinstvo, ki se je razvilo brez neposrednega človekovega vpliva

Kulturno rastlinstvo: pa se je razvilo iz človekove potrebe

Dejavniki okolja: so dejavniki, ki vplivajo na okolje

Najpomembnejši so:

- ❖ podnebje
- ❖ prst
- ❖ relief
- ❖ človek

1. VPLIV PODNEBJA:

❖ vpliv podnebja se kaže v obliki:

▪ vode – padavine:

- najpomembnejša – rastline z njo pridobivajo hranilne snovi
- zaradi različnih količin vode v zemlji so se rastline prilagodile, zato ločimo:
  - ◆ sušoljubne rastline ali kserifiti: kjer je malo vode-kaktus
  - ◆ vlagoljubne rastline ali higrofiti: kjer je veliko vode
  - ◆ mezofiti: kjer je ravno dovolj vode – slovenske rastline

▪ sončne svetlobe:

- osnovni vir fotosinteze
- zato so drevesa čim višja, da bi dobila več svetlobe

▪ temperatur:

- rastline se najlažje prilagodijo temperaturi
- razlikujemo:
  - ◆ topoljubne rastline: npr.: oljka
  - ◆ hladnoljubne rastline: npr.: ruševje

2. VPLIV PRSTI:

❖ iz nje rastline črpajo vodo in raztopljena hranila

❖ opora za rast

❖ rastlinstvo vpliva na prst – humus

❖ različne vrste prsti se ujemajo z različnimi vrstami rastlin

3. RELIEF:

❖ vpliva posredno, prek podnebja

❖ nadmorska višina, z višino se padavine večajo

❖ na pobočjih rastlinski višinski pasovi – listnat, mešan, iglast gozd, pas visokogorskega rastlinstva in pas ruševja

❖ toplejša prisojna in hladnejša osojna lega

❖ strmina pobočja – večje odtekanje vode in prsti – manj rastlin

4. ČLOVEK:

❖ vpliv na naravno rastlinstvo – skrčil in preoblikoval

- ❖ za svoje potrebe vzgojil

RASTLINSTVO IN ČLOVEK:

1. POMEN RASTLINSTVA ZA ČLOVEKA:

- ❖ vir hrane
- ❖ energijski vir – kurjenje
- ❖ surovina za industrijo – bombaž
- ❖ proizvajalec kisika
- ❖ reakcijski prostor
- ❖ ščit pred odnašanjem prsti
- ❖ vpliva na krajevno podnebje – kras/ni rastlinstva

2. POMEN ČLOVEKA ZA RASTLINSTVO:

- ❖ izsekavanje gozdov – skrčevanje in preoblikovanje gozdov ter travniškega rastlinstva
- ❖ izsuševanje mokrišč
- ❖ prenašanje rastlin iz različnih delov sveta (krompir iz Amerike)
- ❖ onesnaževanje zraka

Zaradi pretirane paše so se začele širiti puščave. Na takšen način se narava maščuje. Zato se poslužujemo najrazličnejšim ukrepom, npr.: ponovna zasaditev gozdov, ...

ZNAČILNE SKUPINE RASTLINSTVA NA ZEMLJI:

- ❖ **tropski deževni gozd:**
  - ekvatorialno podnebje, temperature visoke skozi vse leto, vlaga
  - bujno vednozeleno rastlinstvo
  - visoka drevesa – nadstropna
  - na tleh malo podrasti
- ❖ **tropski svetlejši gozd:**
  - bolj oddajen od ekvatorja, manj padavin
  - redkejša drevesa, več travniškega rastlinstva
  - gozd postaja vse bolj svetlejši
- ❖ **savansko rastlinstvo:**
  - v savanskem podnebju, malo padavin
  - savana – travniško rastlinstvo
  - drevesa so redkejša in nižja – dežnikaste oblike
  - grmovje
- ❖ **puščavsko rastlinstvo:**
  - v puščavskem svetu
  - šopasta trava, grmički, kaktusi, ali pa rastlinstva sploh ni
- ❖ **mediteranski rastlinstvo:**
  - sredozemsko podnebje, padavine pozimi, suha poletja
  - rastline z debelejšimi listi, globokimi koreninami, trni
  - zimzeleni listavci, iglavci, grmovje, aromatične rastline
  - makija – značilno evropsko zimzeleno grmičasto rastlinstvo

- ❖ **vlažni subtropski in monsunki gozd:**
  - vlažno subtropsko in monsunsko podnebje
  - drevesa nižja in redkejša, več travniške podrasti
  - drevesa v vl. subtr. p. vedno zelena, v monsu. pa odvržejo listje

- ❖ **listnat in mešani gozd:**
  - zmerni topli pas – oceansko in kontinent. vlažno podnebje, na S polobli
  - drevesa odvržejo listje
  - na prehodu v iglastega, mešan gozd

- ❖ **stepsko rastlinstvo:**
  - v kontinentalnem polsuhem podnebju
  - delimo na :
    - visokotrano stepo – več padavin
    - nizkotravno strop – nanj padavin
  - rodovitne črne prsti – obdelovalna zemljišča

- ❖ **iglast gozd:**
  - zmerno hladno podnebje, nizke temperature

- ❖ **tajga:**
  - smreke, macesen, bor, breze

- ❖ **tundrsko rastlinstvo:**
  - v subpolarnem podnebju
  - takšna pokrajina se imenuje tundra
  - nizke temperature, vlaga
  - mahovi, lišaji, odporna zelišča in pritlikavi grmi
  - višje v polarnem pasu rastlinstva ni

- ❖ **gorsko rastlinstvo:**
  - ni enotnega rastlinstva, različne vrste
  - rastlinstvo prilagojeno na slabe razmere v gorah